

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt X. De Præuentione inter plures Sanctæ Fidei in vna Prouinciâ
deputatos Inquisitores. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

& de omnibus illorum causis per se vel per Locumtenentes, seu Iudices ab eo deputandos cognoscendi facultatem. † Sed etiam ex iuris communis dispositione, ad instar quorumq; superiorum Regularium, qui Iudices sunt Ordinarij omnium Religioforum sibi subditorum, Abb. in cap. cum ad Monasterium, n. 7. de statu Monach. Et in terminis huius Religionis Equitum Melitenensium, Mohedan. decis. 10. de caus. posses. & propriet. Rota decis. 101. n. 2. lib. 3. p. 3. diuers. † Habet etiam ex alio capite iurisdictionem ordinariam tanquam Rector militum, cui de iure talis competit iurisdic. inter milites, leg. pen. Cod. de iurisd. omni. iudic.

4 Secundo supponendum est, quod Marefcalli & alie Dignitates per Linguas, ex stabilitatis dicte Religionis, suas habent iurisdictiones distinctas & separatas à iurisdictione Magni Magistri, quarum vigore cognoscunt de causis vertentibus inter Fratres & Milites eiusdem Religionis, necnon de pace facienda super rixis & controuersis inter eosdem fratres ortis. Quam iurisdictionem Marefcallus in casu proposito, prætendebat sibi competere, priuatim quoad omnes alios, necnon etiam quoad Magnum Magistrum, nisi in casum quo ipse veller causas per se cognoscere. Nam si ipse per se cognoscere vellet, dicebat, sibi competere iurisdictionem cumulatiam seu præuentiuam, neque licitum esse Magno Magistro causas per Marefcallum præuentas alteri delegare. † Cum ipse Marefcallus esset Tribunus militum, & sibi tanquam tali, ordinaria in milites competere iurisdic. l. officium regentis, §. Officium Tribunorum, ff. de re milit. ibi, Querelas commilitonum audire, & d. l. pen. Cod. de iurisd. omni. iudic.

6 † Ratione cuius iurisdictionis contendebat sibi licitum esse, uti iure præuentionis, adeo ut non posset Magnus Magister sibi in causis præuentis præiudicare, illas delegando; non quod prætenderet iurisdictionem suam esse priuatiam respectu Magni Magistri, quatenus ipse veller per se cognoscere, aut quatenus causa coram illo fuisset præuenta, quia cum ipsi Marefcalli data sit iurisdic. in certis casibus, non propterea censetur adempta iurisdic.

7 ctio Superiori, d. l. fi. C. de iurisd. omni. iudic. † Et nominatim, quod ex iurisdictione inter Milites concessa, non censetur adempta iurisdic. iudicis ordinarij, docet Menoch, lib. 3. pres. 18. num. 18. & 25. Quod quamvis nonnulli extendant ad casum quo iurisdic. concessa fuit cum dictione taxatiua, asserentes hoc probari per text. in l. viros spectabiles, Cod. de din. offic. lib. 10. ubi concessio, ut Duces conueniantur coram Magistro officiorum, tantummodo, non excludit iurisdictionem Magistri militum, qui alias poterat cognoscere. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 2. procm. num. 28. Tamen aliud statuendum esse ostendimus in hac eadem parte cap. 45. n. 8. ubi vide, & num. 9. Et cum supradicta questio in Rota Romana fuisset agitata, decisum fuit locum esse præuentioni, inter Magnum Magistrum & Marefcallum, ita ut, si Marefcallus præuenisset, non posset illius causæ fieri delegatio per Magnum Magistrum, iuxta notata per Vant. in tract. de nullit. in rit. de null. ex defect. iurisd. deleg. n. 29. † Vbi dicit, ad hoc ut quis alium subdelegare possit, necessario requiri, ut ipse delegans iurisdictionem habeat actu & potentia tempore delegationis, id est quod causam quam delegauit libere cognoscere & terminare poruerit, alias non tenet delegatio. l. v. in pr. C. qui pro sua iurisd. Et de supradicta decisione constat in Melitensi præminentiarum, die 9. Iunij 1625. coram Manzaned. inter recentiores, p. 8. decis. 457.

Quæ causa cum iterum propoita fuisset in Rota, tandem die 13. Nouembris 1628. Rota stetit in decis. videlicet Magnum Magistrum non posse solum causas coram Marefcallis pendentes euocare, si ipse Marefcallus præuenierit. † Quia talis euocatio 9 pertinet ad absolutam potestatem, Afflict. dec. 361. num. 18. Francisc. à Ponte, de potest. Proregat. 2. §. 1. num. 24. aut ad eum qui Superior est alterius iudicis in eodem genere iurisdictionis, ut diximus c. 36. num. 11. & 12. Et probat etiam Gail. lib. 1. obser. 41. n. 1. qui dum causas euocari posse assunt, loquuntur, non de quolibet Superiore, sed de eo qui potest mandare alteri iurisdictionem; propt. & nos latius loco prædicto exposuimus. Solus igitur Magnus Magister hoc facere non potest, cum solus non possit illam iurisdictionem demandare in præiudicium præuentionis. † Secus est, si ad talem euoca- 10 tionem procedat cum assensu Conuentus; quia iurisdic. illa independens, & absoluta non competit illi soli, sed dumtaxat quando procedit vna cum deliberatione Conuentus, secundum eiusdem Religionis stabilitatem. Poterit igitur Magnus Magister interueniente Conuentus consensu, causas à Marefcallo præuentas, nullà huius præuentionis habità ratione auocare: solus autem sine Conuentu, non poterit: ut fusius probatur, & explicatur per Rotam dec. 209. per tot. p. 5. Recentior.

CAPVT X.

ARGVMENTVM.

De Præuentione inter plures Sanctæ Fidei in vnâ Prouinciâ deputatos Inquisitores. Item inter Inquisitorem generalem, & alium in quadam certa causâ specialiter deputatum. Vel inter diuersarum Prouinciarum iurisdictionem habentes sibi demandatam, cui videlicet ex duobus applicanda sit multa, casu quo ex consuetudine huic applicationi locus esset, in fauorem illius qui sententiam diceret.

SVMMARIVM.

- 1 Plures Inquisitores in eadem Prouinciâ deputati habent iurisdictionem in solidum, & possunt coniunctim procedere, vel separatim ad libitum.
- 2 Quod inter plures eiusdem Prouinciæ Inquisitores non sit locus præuentioni, cum habeant iurisdictionem in solidum, speciale est fauore fidei.
- 3 Sine isti Inquisitores simul vel separatim procedant, reus ab vno tantum Inquisitore punietur.
- 4 Præuentione non inuat Inquisitorem generalem, quando alter per summum Pontificem specialiter in certa causâ deputatus est.
- 5 Pluribus existentibus Inquisitoribus diuersarum Prouinciarum, utrum inter eos sit locus præuentioni.
- 6 In crimine hæresis, locus est confiscationi bonorum.
- 7 Index qui præuenit in citatione, præferendus est, quamvis alius fuerit diligentior in ferendo sententiam.
- 8 Si plures Inquisitores procedant, debent sibi inuicem communicare processus, & deinde omnia deferre summo Pontifici.

- 9 *Hæreticus, potest ubique locorum puniri.*
 10 *Si hæreticus in uno loco commiserit hæresim, & ab illius loci Inquisitore fuerit præuentus, quamvis alio in loco continuauerit, remittendum est ad Iudicem præuenientem.*
 11 *Limita, nisi palam utroque in loco deliquerit, tunc enim non est remittendus ad Inquisitorem præuenientem.*
 12 *Inter Inquisitores diuersarum Prouinciarum, locus est præuentioni.*
 13 *Non fit remissio hæretici per Inquisitores ab una ad aliam prouinciā (stante præuentione) per præuenientem.*
 14 *Quando Inquisitor præueniens non petit remissionem, alius procedit, & processus est validus.*
 15 *Si poena sint reiterabiles, potest quis duobus in locis puniri.*
 16 *Quilibet Inquisitor suum proprium habet fiscum.*
 17 *Confiscatio aut emolumentum quando debet applicari Iudici, spectat ad eum qui laborauit in formando processus & sententiā ferendā.*
 18 *Circa poenarum applicationem in tribunali sancti Officii, variae sunt consuetudines locales, quae sunt obseruandae, nisi summus Pontifex contrarium statuatur.*

I S R I V S capituli resolutiones versantur circa causarum præuentiones in tribunali Sancti Officii Inquisitionis, quatenus contentio potest esse inter plures Inquisitores.

Et primo quidem, quando in eadem Prouinciā duo sunt Inquisitores, communiter delegati, simul vel separatim procedunt, (nisi unus esset principalis, alter Vicarius & ab alio dependens; quo casu ea quae de Vicariis Episcoporum diximus obseruanda sunt) illi enim duo, æque principaliter & communiter deputati, habent iurisdictionem in solidum, ita ut non sit locus præuentioni inter ipsos, sed quod unus inchoauit, alius perficere possit: quamvis non idem obtinere in aliis Iudicibus suo loco dixerimus. Sed in hoc casu specialiter sic constitutum est ob Fidei fauorem, *cap. vi. offic. 1. de heret. in prin.* Cuius hæc sunt verba. *Ut officium Inquisitionis contra hæreticos in Prouinciā, in qua vobis officium est commissum, auctoritate Apostolica possitis efficacius adimplere, discretionem vestram per Apostolica scripta mandamus, quatenus ubique in prefata prouinciā simul vel separatim aut singulariter (provi negotij utilitas suadebit) contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores & defensores eorum, & necnon contra infamatos de hæresi, vel suspectos iuxta sanctiones Canonicas procedatis. Quibus concordat text. in cap. vi. commissi, 12. eodem, tit. lib. 6. Soula in aphorism. Inquis. lib. 1. capit. 3. num. 3. Et diximus supra p. 1. cap. 1. num. 6.*

Et hoc speciale esse fauore Fidei, dum negotium coram Inquisitoribus tractatur, docet Abb. in cap. causam matrimonij, nura. 7. vers. sed credo illud non procedere. De offic. Iud. deleg. Carrer. in tract. de heretic. in §. de cuius Inquisitoris officio, num. 3. Idem Abb. in cap. fin. num. 18. & 19. de sent. & re iudic. In aliis autem Iudicibus quando non versatur fauor Fidei, quid obseruandum sit diximus supra in c. 1. huius 2. partis in 10. concl. num. 67. & seqq. † Sed siue isti Inquisitores simul siue separatim procedant, reus non punietur ab omnibus, sed ab vno tantum: Angel. in l. si pluribus, vers. Propterea dixi, ff. de leg. 1.

Secundo loco hoc statuendum est, quod quando summus Pontifex deputauit aliquem specialem Inquisitorem pro certo particulari negotio, non potest

Inquisitor generalis procedere in illa causā, quamvis præuenisset quocunque præuentionis genere: quia per appositionem manus Papæ, suspenditur omnino eius iurisdicctio; immo tenetur per exhibitionem omnium actorum coram se factorum, specialem iustum Inquisitorem adiuuare, si requisitus fuerit, ut notauit Peña ad 3. partem direct. Inquisit. ad quest. 46. num. 59. Soula in Aphorismis Inquisit. lib. 1. cap. 3. num. 1. Diana resol. moral. part. 4. tract. 8. Resol. 66.

Tertio, Quando agitur de pluribus Inquisitoribus constitutis in diuersis prouinciis, videndum est, utrum inter ipsos locus sit præuentioni. Casum formant Bald. Imol. & alij in dicta leg. si pluribus, ff. de legat. 1. Quidam ex Prouinciā Marchie oriundus in qua bona aliqua possidebat, mutato domicilio, transiit ad ciuitatem Bononiæ, & ibi mansit per decennium, & ultra, bona ibidem acquisiuit. Inquisitor Bononiensis, fuit diligentior in præueniendo & inquirendo ac procedendo contra istum de prauitate hæretica suspectum. Deinde vero Inquisitor Marchie, quantumvis præuentus formauit contra ipsum similem Inquisitionem, sed tamen iste idem Marchie Inquisitor fuit diligentior in prolatione suæ sententiæ, per quam Marchianum istum tanquam hæreticum condemnauit. Quæsitum fuit, quis præferri deberet ex istis duobus Inquisitoribus? † Et cum in crimine hæresis locus sit confiscationi bonorum, *cap. cum secundum, de heretic. in 6.* Ideo dubitatum etiam fuit, utrum attendi debeat processus factus Bononiæ, ubi præuentionis facta fuit per Inquisitionem, an vero Marchie ubi præuentionis facta fuit per prolationem sententiæ, & sic casu quo bona confiscata applicari debeant aliqua ratione Inquisitori seu denunciatori, utrum hoc fiat fauore Inquisitoris Bononiensis, an vero Marchiani? † Et videbatur esse præferendum Bononiensem, quia præuenerat per priores informationes, & Inquisitionem, quia quando vnus Iudex præuenit legitime causam, non est curandum de alio qui fuit præuentus, quamvis iste fuisset diligentior in ferendo sententiā: Guazzin. in tract. de forens. reor. de sens. 1. c. 9. n. 92.

In contrarium facit quod dicit Angel. in dicta leg. si pluribus, per textum in cap. per hoc, de heretic. in sexto. Vbi videtur quod eodem tempore etiam per diuersos Iudices debet procedi, & inquiri in causis Fidei, cum debeant inuicem communicare processum, & simul ferre sententiā, & ambo processus debent presentari summo Pontifici, seu sacre Congregationi generali S. Officii in Vrbe: & videtur quod si diuulsum protulerunt sententiā, illa erit omnino nulla. Si vero simul, tunc sine dubio cessabit controversia præuentionis, quia eodem tempore prouidetur, & vnus videbitur processus; & ideo secundum Angelum bona existentia Bonæ, applicabuntur Bononiensi: Marchiano vero, existentia Marchie. Existentia vero in aliis locis, vniuersali Ecclesiæ applicabuntur, quia vniuersalis Ecclesiæ est offensa.

Ut difficultates istæ soluantur. Notandum est primo, hoc in crimine hæresis, esse speciale, quod hæreticus ubique potest puniri, etiam extra locum delicti, cum crimen hæreseos causam habeat continuam & successiuam, Peña in direct. Inquisit. part. 3. quest. 91. versic. Iam quantum. Soula in aphorism. Inquisit. part. 2. cap. 29. num. 2. Farinac. de Inquisit. questio. 7. numer. 17. Immo puniri potest hæreticus per Iudicem loci illius in quo repertus fuerit, quamvis ibidem nullo modo deliquerit, nec alia ratione

S 2

ratione subditus sit illius iurisdictioni, vt testatur Farin. loco mox citato. Ratio est, quia hæreticus ubi versatur, ibi delinquere videtur.

10 Secundo notandum est, quod licet hæreticus ubique reperitur, ibi puniri possit (vt dictum est) tamen, si quis in vno loco deliquerit, & ad aliam prouinciam aufugerit, ibique in eodem crimine perseverauerit, poterit quidem in illo loco puniri ubi repertus fuerit, nisi tamen ab Inquisitore loci delicti petatur remissio delinquentis. At vero si remissio petatur, fieri debet ad Iudicem illius loci, in quo reus crimen aperte commisit, licet in alio loco occulte perseverauerit. Non enim sequitur, Hæreticus ubique locorum puniri potest, (quod verum est) ergo non est illius facienda remissio si petatur.

11 † Si tamen reus utrobique palam, vel utrobique occulte deliquerit, non erit hoc casu facienda remissio, vt optima explicat Couarr. *pract. quest. cap. 11, num. 12.* Quod etiam annotauit Director. Inquis. *parte 3, libro 3, Schol. 45.* Vbi breuiter & dilucide exponuntur omnia requisita, ad hoc vt delinquens remittatur ad alium Iudicem, quæ *ibidem* videri poterunt.

12 Tertio notandum est, inter diuersarum prouinciarum Inquisitores, locum esse præuentioni. Et propterea dum dicimus Inquisitorem debere remittere delinquentem ad locum delicti, intelligendum esse, si Inquisitor illius loci in quo reus repertus est, nondum processerit contra talem inquisitum, & illam nondum citauerit; nam si præuenisset per citationem, non teneretur reum remittere ad Iudicem loci delicti, Farin. *de Hæres. q. 197, n. 11.* † Ideo si hæreticus postquam est inquisitus, & multo magis si fuerit citatus, à loco commissi delicti aufugiat, stante præuentione facta per Inquisitorem loci delicti, hic solus procedere debet, cum habeat probationes, & processuras prius factas ratione eiusdem delicti, & alius Iudex, seu Inquisitor alterius Prouinciæ ad cuius locum reus accessit, tenetur illum remittere ad requisitionem Inquisitoris præuenientis; sed in alio loco reus reperitur, antequam fuerit citatus à Iudice loci delicti, & ibidem captus fuerit, iste Iudex seu Inquisitor, non tenetur illum remittere, imò causa propter præuentionem, coram ipso tractanda & decidenda est, vt explicat Farin. *d. q. 197, n. 13.* ubi sequentia Concilij verba refert. *Tutus & salubrius est, vt quisque culpabilis in quocunque loco deliquerit, vni, & illi tantum Inquisitori permaneat obligatus, à quo primo, sine fraude, & sine periculo negotij & animarum, fuerit occupatus. Ita tamen vt ceteri Inquisitores quicquid de illo nosse poterunt, inquirant, & nihilominus conscribant Inquisitoribus illis, quibus idem culpabilis sit adstrictus, sic enim quasi vir vnus pugnabit & cominebitis.* Quibus verbis probatur inter Inquisitores locum esse præuentioni, & nihilominus processus inuicem esse communicandos.

Et ex his etiam patet cessare questionem illam, quam adducunt DD. in *d. leg. si pluribus, ff. de legat. 1.* Quia cum supponatur per ipsos, Inquisitorem in ciuitate Bononiensi deputatum præuenisse sumendo informationes, & faciendo processuras super illo delicto, sanè si Inquisitor iste requisuisset Inquisitorem in Prouincia Marchiæ deputatum, Marchianus tenebatur reum, & processum remittere ad Iudicem præuenientem. † Verum quia Marchianus nullà sibi facta requisitione de reum remittendo, processit ad prolationem sententiæ, eius processus fuit validus, cum certum sit Inquisitorem posse valide procedere quamvis præuenitus fuerit, si ab eo remissio non petatur, vt dicit Couarr. *d. c. 11, pract.*

14

quest. n. 12. Sousa, lib. 2. Aphorism. c. 13, n. 4. Caren. in annot. ad quest. Guid. Fulcod. q. 5, n. 10. † Et tamen 15 verum, quod si pœnæ essent reiterabiles, hæreticus pluribus in locis puniri posset, veluti si ageretur de imponenda pœnitentia salutari, quæ est reiterabilis, Sousa, *ibid. n. 5. Caren. n. 2.* Idem si hæreticus esset utrobique contumax, & ageretur de comburenda illius effigie seu statua, & similibus.

Quarto notandum est, quoad pœnæ applicationem, 16 quod cum quilibet Inquisitor suum habeat fiscum, & suum deputare possit Aduocatum fiscales, vt notat Caren. in *dict. tract. de Offic. Inquisit. parte 1, tit. 9, §. 2, num. 17.* † Ideo si fiat applicatio pœnæ, seu 17 etiam confiscationis alicui fisco Sancti Officij, sequitur applicationem fieri debere in fauorem fisci illius, qui sententiam protulit, & processum formauit, & hoc, ratione laboris eiusdem Inquisitoris, qui fuit alio diligentior in præueniendo, & procedendo contra delinquentem, Farin. *de Hæresi d. q. 190, n. 166. circa medium.* Attamen apud nos confiscationes bonorum hæreticorum fiebant olim ante pacem Neomausensem (quæ celebrata fuit die vltima Nouembris anno 1578.) in fauorem R. Cameræ Apostolicæ, dam aduersus hæreticos debito cū rigore diuersi processus formarentur. Et hodie etiam fieret extra casus articulorum dictæ pacis, Vidi tamen sæpius in tribunali Sancti Officij aliquas multas pecuniarias applicari fabricæ Palatii Sancti Officij, vel ornamentis Capellæ ipsius; aut similibus pijs operibus, Quandoq; etiam Ecclesiis locorum in quibus actiones suspectæ, vel scandalosæ factæ fuere. Et istæ consuetudines attendendæ sunt quia rationabiles, nisi aliter præcipiatur de mandato Sanctissimi, à sacra Congregatione generali Sancti Officij vrbis Romæ, ex notatis per Far. *d. q. 190, n. 187.* † Et de 18 variis diuersarum prouinciarum constitutionibus, & consuetudinibus circa hanc confiscationum applicationem, Farin. *d. q. 190, §. 12. pec. tot. Guazzin. de confisc. concl. 21, n. 15, & seq. Idem Farin. conf. 117, per totum parte 2.*

CAPVT XI.

ARGVMENTVM.

De Præuentione inter Iudicem Originis & Iudicem loci in quo delictum commissum fuit. Vtrum pro delicto in aliena Monarchia commissio, Iudex eum qui sibi ratione originis subditus est, punire possit: siue ex officio, siue ad instantiam partis. Quid si agatur de delicto leui, & vnus ex Iudicibus reum detineat in suis carceribus. Et quæ concurrere debeant ad hoc, vt vnus Iudex reum quem detinet in suis carceribus, ad alium Iudicem remittat. Et quid obseruandum sit, quando agitur de reo contumace. Ratione contestationis vtrum extraneus Iudex furem punire possit.

SYM